

**ALCC
R**

Asociația de
Literatură Generală
și Comparată din România

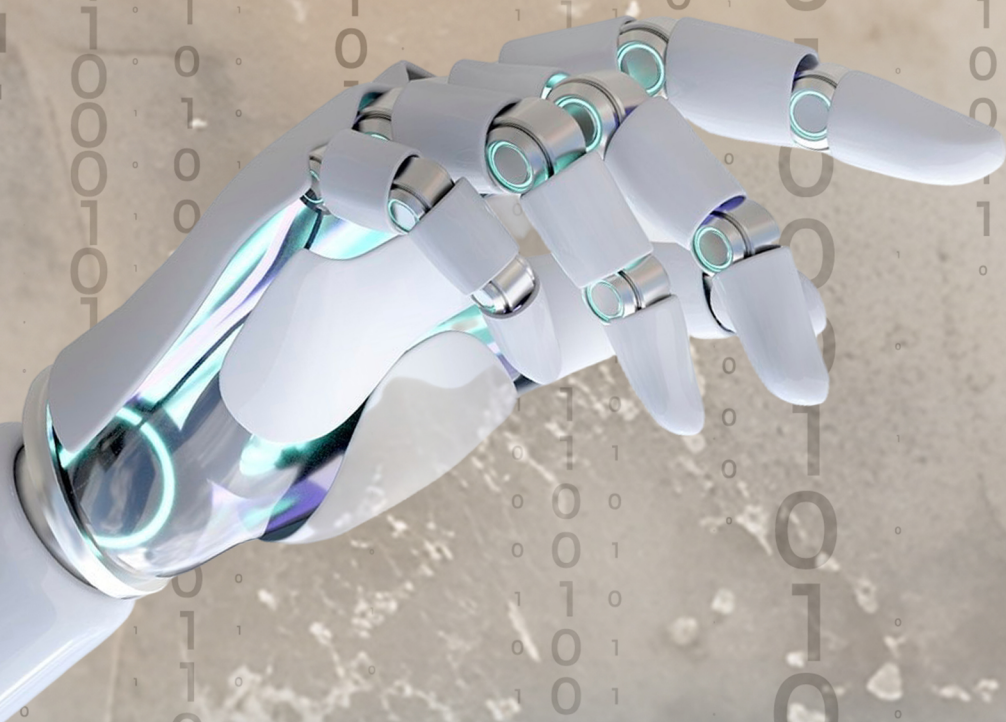

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
din IAȘI

FACULTATEA
de LITERE

REZUMATE

Congresul anual al Asociației de Literatură
Generală și Comparată din România

10 - 12 iulie 2025

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Alexe Georgiana-Alexandra – Muntele vrăjit: Digresiune asupra ideii de timp sau câteva motive pentru care Thomas Mann își ucide naratorul

Subcapitolul intitulat Digresiune asupra ideii de timp este cel mai larg pasaj din roman în care Thomas Mann dezbate ideea de timp și semnificațiile ei pentru o povestire, motiv pentru care va reprezenta centrul de interes al analizei mele. Premisa lucrării este aceea de a justifica necesitatea „uciderii” naratorului în Muntele vrăjit, pornind de la pasajele care participă la realizarea dimensiunii metatextuale din roman. Conceptele care vor sta la baza analizei mele sunt metanarațiunea și metaficțiunea, în accepția lui Ansgar Nünning. Ele mă vor ajuta să disting între cele două modalități de a comenta romanul dinăuntrul său, metanarațiunea făcând trimitere la observațiile autorului care vizează acțiunea și personajele, cât timp metaficțiunea adresează dimensiunea ficțională a discursului chiar în cadrul său. Voi aborda și problema alcătuirii profilului protagonistului, căci trăsăturile sale reprezintă una dintre premisele care îi permit autorului să-și „ucidă” povestitorul, luând cuvântul în locul său.

Alistar Cristian - Ștefan – Critica utopiilor științifice în metamodernism

Această lucrare își propune să analizeze în cheie metamodernistă romanele postironice *Infinite Jest* de David Foster Wallace (1996), *Dinți albi* de Zadie Smith (2000) și *Corecții* de Jonathan Franzen (2001). Filmul *The Entertainment*, *Șoarecele Viitorului* și medicamentul *Corectall* sunt elemente prin care în cele trei romane este problematizată relația omului cu utopiile științifice. Astfel, pornind de la conceptul de *sensibilitate metamodernă* introdus de Jonathan Rowson (2020), voi arăta că romanele propuse analizei demonstrează o lipsă de încredere în *tehnosoluționism*.

Apostu Decebal-Narcis – Sunt androizii sisteme autopoietice?

Prezentarea analizează modul în care Philip K. Dick destabilizează ontologia omului prin introducerea tehnologiei și reconfigurarea relației om-mașină, dintr-o perspectivă postumanistă. Se va aplica conceptul de *poiesis*, în interpretarea lui Varela și Maturana, asupra figurii androidului prin prisma autopoiesis-ului. De asemenea, analiza urmărește incorporarea reflexivității în paradigma cibernetică, prin transformarea conceptului de *homeostază* și implicarea observatorului în sistem, aspect ignorat de primul val al ciberneticii.

Bako Alina – Bioinginerii literare în romanul românesc

Studiul de față discută perspectiva postumanului ca „producție mitopoetică” (Clarke 2017, 141) în care umanul este deconstruit prin analiza lui, nu ca un tot întreg, ci ca un „ansamblu”. Prin această lentilă, umanul este reinterpretat ca o entitate fluidă, asimilând și integrarea diverselor influențe culturale, tehnologice și ecologice care contribuie la constituirea identității. Nicolae Rădulescu-Niger în *Omul de cristal*, publicat în 1930, creează o astfel de ipostază, nu a unui robot, ci a unei entități umanizate prin integrarea într-un sistem social. Eudoxiu, personajul-medic, îl construiește inginerește pe Amedeu, cel care „avea (...) un corp de cristal, prin care se vedea o întreagă orânduire metalică”. Nașterea omului de cristal se face cu instrumentele unui pseudocreator, umanul devenind nu doar o entitate biologică, ci un construct social, cultural și tehnologic dinamic, într-un roman interbelic, în care intuim germenii noilor direcții de azi.

Bădeliță Corina-Gabriela – Interacțiunea dintre uman și tehnologic în Buzzati, Vallorani și Vietti

Urmărind o traiectorie de la anticipare la explorarea ficțională a ființei umane augmentate

cibernetice, această lucrare propune o analiză comparativă a trei romane italiene: *Il grande ritratto* (1960) de Dino Buzzati, *Il cuore finto di DR* (1993) de Nicoletta Vallorani și *Cyberworld* (1996) de Alessandro Vietti, pentru a observa modul în care acești autori prefigurează consecințele psihologice și existențiale ale integrării organicului cu tehnologicul, cum investighează dilemele etice și sociale ale unei societăți profund remodelate de progresul tehnologic.

Bîzoi-Chiriță Tudor – *Eros ex machina*

Fantezia umană și-a imaginat mecanismul pentru a-și ușura viața. Un substitut potrivit al musculaturii și al oaselor, mașina ar fi trebuit să care, să bată, să lustruiască. Și totuși omul iubește orice formă de obediență. Aceasta este o propunere pentru o incursiune în câteva dintre instanțele în care mașina face saltul dincolo de statutul de sclav și devine un obiect al dorinței erotice, ba chiar sexuale. Vor fi urmărite câteva exemple din literatură (E.T.A. Hoffmann, Philip K. Dick, Kurt Vonnegut) și film (*Her*, *Titane*, *Wall-E*), pentru a observa cum erotismul validează existența mașinii. În mod straniu, se întâmplă uneori ca mașinăria să și răspundă.

Braga Corin – *Antiutopii transumaniste*

Odată cu invenția „robotului” (din slavul „rabota”, muncă, așadar muncitor, desigur non-uman), procesul de industrializare a civilizației occidentale a intrat într-o nouă etapă. De la mașina înțeleasă ca un complement al omului, ca un ajutor pentru realizarea unor sarcini care depășesc forțele fizice ale rasei umane, s-a trecut la mașina ca substitut al omului, Roboți, automate, androizi, cyborgi, conștiințe electronice, inteligență artificială, aceste artefacte au fost create imitând ființa umană, dar având capacități superioare în diferite domenii, dacă nu chiar în toate domeniile. Tehnologia „umanoidă” a devenit o activitate demiurgică, în care savantul încearcă nici mai mult nici mai puțin decât să-l concureze pe Yahve biblic. Această ambiție luciferică pare să aibă ca scop, dacă nu înlocuirea lui Dumnezeu (care oricum a „murit”), măcar a creaturii sale, a lui Adam. Or, după cum spune M. Keith Booker, utopia unuia poate reprezenta antiutopia altuia, visul cabaliștilor științifici moderni – coșmarul „ultimilor oameni” care asistă la extincția speciei noastre. În această comunicare, mă aplec asupra câtorva texte distopice din secolele XX și XXI, în care sunt exprimate angoasele suscitade de ceea ce în studiile culturale se numesc transumanism și postumanism.

Buzatu Alina – *Fără durere? Fără suspin? Promisiunile transumanismului*

Lucrarea de față explorează durerea și suferința ca experiențe umane supradeterminate de cultură și limbaj; departe de a însemna eșec sau rușine, durerea și suferința dau seamă despre identitatea de ființe cu trup modelat simbolic. Transumanismul ne promite să elimine din corpurile noastre (și din mințile alocate) aceste defecțiuni. Dar cum va fi în scenariile în care înlocuim sau reparăm tot ce nu merge bine sau s-a învechit? Vrem să nu mai fim fragili, trecători și suferinzi, dar suntem oare pregătiți să plătim prețul (spiritual) pentru fericirea și sănătatea veșnică? Voi încerca să formulez câteva răspunsuri, ponderând diferite puncte de vedere teoretice.

Cautiș (Chirilă) Simona-Mădălina – *Imaginarul tehnologic în opera lui Jules Verne*

Opera lui Jules Verne îmbină știința cu fantezia, anticipând progrese tehnologice semnificative, precum submarinele, avioanele și călătoriile în spațiu. Prin descrierea unor invenții bazate pe principii științifice reale, autorul explorează limitele cunoașterii umane și potențialul tehnologic. Romanele sale reflectă o viziune utopică despre impactul științei asupra societății, influențând atât literatura cât și dezvoltarea tehnologică ulterioară.

Ceciuleac Mădălina – *IA, oracolul lumii postmoderne?*

În lucrarea de față, ne propunem să investigăm relația dintre tehnologie și instaurarea de regimuri autoritare în piesa *Oedip la Delphi* de Vlad Zografi. Ocupând în geografia simbolică a imaginarului european spațiul privilegiat al „centrului lumii” (cu toate semnificațiile sale mitologice, culturale și literare), Delphi devine în textul lui Zografi locul propice împletirii simbolice între tehnologie, magie și putere. Terfiat de soarta implacabilă revelată de Pythia, Oedip se refugiază în templul lui Apollo și instaurează un regim magico-tehnologic de control și supraveghere a lumii grecești.

Cesereanu Ruxandra – *Perspective internaționale de sinteză asupra IA între 2024-2025*

Lucrarea prezintă o sinteză asupra congresului cu tema *Imaginarii tehnostiințifice*, organizat de Rețeaua Centrelor de Cercetare a Imaginarului (CRI2i), împreună cu Universitatea IULM din Milano și Universitatea din Insubria, între 15-19 octombrie 2024, la Milano și Como, coordonatorii principali fiind doi profesori din spațiul academic italian de cercetare a imaginarului: Paolo Bellini și Renato Boccali. Un al doilea punct al lucrării îl constituie prezentarea de sinteză a summitului de la Paris, din februarie 2025. Summitul a propus mai multe aripi de dezbatere și discuție: una științifică, alta culturală și o a treia politică sau mai exact diplomatică, despre impactul, avantajele și totodată riscurile utilizării inteligențelor artificiale.

Chereji Carina Iulia – *Distanțe: de la uman la inuman & de la recognoscibil la irecognoscibil. O analiză a prozei scurte de război vonnegutiene*

Bombele incendiare de ultimă generație și „urările” profund umane mângălite pe suprafața lor, proteza și amânata recunoaștere a umanității ologului, îndoita amenințare a bombei atomice – distrugerie totală și distanță totală. Iată câteva aspecte demne de luat în considerare când vine vorba de proza lui Kurt Vonnegut, cu precădere volumul postum *Retrospectivă asupra Armageddonului*, dar și romanele mai cunoscute, cum ar fi *Barbă albastră* sau *Abatorul cinci*. Este firesc ca în scrisul unui autor postmodern care nu se dezice de umanism să surprindem dialectica dintre uman și inuman, așa cum se manifestă ea în contextul distrugerii (sperăm că nu) totale.

Ciorogar Alex – *The Work of Literary Scholarship in the Age of AI Reproduction*

As large language models (LLMs) increasingly produce academic prose with fluency, coherence, and theoretical sophistication, the value and purpose of literary scholarship should be urgently redefined. My intervention argues that the future of literary studies lies not in competing with machine-generated content but in reorienting its practices toward interpretation, worlding, pedagogy, and the ethics of knowledge production. Drawing on authorship theory, posthumanist critique, and pedagogical innovation, the paper proposes a framework for understanding literary scholarship as a process of situated, ethical, and imaginative engagement that foregrounds human agency in an age of algorithmic text generation.

Cojocaru Andrei Victor – *Două tipuri de hermeneutică și inteligența artificială*

Vă propun o prezentare comparativă a modului în care sunt analizate două texte (povestirea „În fața legii”, extrasă din romanul lui Kafka, și pilda lui Zaheu, vameșul, din Biblie) de către inteligența umană și de către inteligența artificială accesibilă publicului larg (ChatGPT). Studiul, corelat cu două tipuri de hermeneutică (cea literară și cea religioasă), se va focaliza pe avantajele, dezavantajele și riscurile utilizării inteligenței artificiale în cele două cazuri.

Constantinescu Cătălin – *Provocările superinteligenței și consecințele etice – o viziune transumanistă*

Definirea *superinteligenței* drept orice formă de intelect care poate să depășească în mare măsură performanța cognitivă a omului în toate domeniile de interes (Nick Bostrom) atrage după sine identificarea nu doar a posibilităților și căilor de a o obține, ci și a consecințelor morale pe care le implică o astfel de dezvoltare.

Lucrarea propusă (on-site) urmărește să investigheze propunerile și soluțiile înaintate de filosofia transumanistă – definită ca abordare interdisciplinară a înțelegerii și evaluării oportunităților care apar prin intermediul tehnologiilor în dezvoltarea, chiar îmbunătățirea, condiției umane, acordă o atenție deosebită tehnologiilor cum ar fi ingineria genetică sau tehnologia informației, nanotehnologia moleculară și inteligența artificială –, prin vocea lui Nick Bostrom, cu privire la etica inteligenței artificiale. Investigația acoperă propunerile și contextele ilustrate, de la o viziune în care accentul este pus pe forța pe care ar putea-o avea superinteligența încât aceasta ar putea duce chiar la ștergerea civilizației umane (Superintelligence, 2014) la una „optimistă”, caracterizată de implementarea cu succes a inteligenței artificiale astfel încât să fie rezolvate toate problemele omenirii, făcând uitată chiar însăși ideea de muncă (Deep Utopia, 2024). Într-un astfel de viitor, am constata că provocările lumii noastre nu ar fi tehnologice, ci mai degrabă spirituale și filosofice: Ce mai înseamnă existența umană? Care e sensul vieții? Ce ne mai rămâne de făcut?

Constantinescu Muguraș – *Angoase printre traducători*

Odată cu apariția inteligenței artificiale, traducătorul tradițional, cel care își folosește mintea, cunoștințele de limbă maternă și străină și, eventual, consultă și dicționare bilingve, plurilingve, monolingve sau enciclopedice, se simte descumpănit. El se întreabă, pesemne, în ce măsură traducerea lui „bio”, adevărată, făcută cu mintea lui, până nu demult, va mai fi căutată și îi va mai asigura un trai decent. Frământarea și neliniștea lui sunt legitime și conduc la o serie de întrebări. IA este un rival periculos, fără minte proprie, dar cu oarecare eficiență? Sau poate IA poate fi un companion priceput, un prietenos tovarăș de lucru. Încercăm în intervenția noastră un răspuns rezonabil, luându-ne drept aliați câțiva teoreticieni ai IA din țară și de peste hotare.

Crupa Adrian – *Literatură în vremea postumanului*

Pomind de la distopia lui Vladimir Sorokin, Manaraga (2017) ce propune o lume dominată de o „nouă ignoranță”, anti-literară în cele din urmă, și de la constatările îngrijorătoare făcute de Tzvetan Todorov în *La Littérature en péril* (2007), cercetarea noastră încearcă să înțeleagă – apelând și la răspunsurile oferite de ultimele două generații de studenți la Litere (2023-2025) – rosturile studierii literaturii din perspectivă comparată într-o lume quasi-post-umană.

Cuzmici Loredana – *Trans-/post)umanismul urmuzian*

Lucrarea urmărește construcția personajului-obiect, a personajului-hibrid și a omului nou care populează lumea bizară imaginată de Urmuz. Avangardele, cu entuziasmul lor tehnologic, au prefigurat noile ideologii și reprezentări, iar marginalul și anticanonicul Urmuz reușește să combine într-un mod inedit (și ingenuu) universul lui Hieronymus Bosch cu narațiunile distopice și agonice ale secolului al XX-lea.

Deliu Ana-Maria – *Kazuo Ishiguro și Ian Cheng: ficțiunea ca mediu tehnologic sensibil*

Studiul propune o lectură comparativă și transmedială asupra mutațiilor formei narative hipercontemporane, explorând hibridizări între roman și medii narative digitale. Pomind de la conceptele de *worlding* (Ian Cheng), „indisciplinaritate” (Nicolaescu, Ursa) și „agentivitate distributivă”, analiza investighează modurile în care romanul contemporan și instalațiile narative imersive precum *Life After BOB* (2021-prezent) de Ian Cheng explorează noi configurații ale subiectivității augmentate, ale ecologiilor narative și ale relației dintre uman și nonuman. Studiul se oprește asupra romanului *Klara and the Sun* (2021) de Kazuo Ishiguro, explorând modul în care perspectiva alteră a unei inteligențe artificiale naște o mitologie a sensibilității și fragilității corporale, articulând totodată o critică implicită a programării transumaniste. Atât instalația lui Cheng, cât și romanul lui Ishiguro pot fi citite ca medii tehnologic sensibile, care relevă subiectivități hibride, la granița dintre organic și artificial.

Despan Mihaela Rodica – *Generarea de text și analiza stilistică: De la autor la AI*

Lucrarea are ca scop analiza stilistică a unor texte generate cu ajutorul programelor AI, care pretind că mimează stilul literar al unor autori celebri, în vederea descrierii raporturilor artistice dintre stilul original și cel „construit”. Analiza propune o incursiune în modul de funcționare al programelor AI, bazate pe modele mari de procesare de limbă, pentru a stabili elementele de ordin lingvistic identificate și utilizate de aceste programe. În acest sens, vor fi luate în considerare principiile de funcționare de pentru programele de tip LLM (large language model) și pentru programele de tip generative pre-trained transformers descrise de Pardo-Guerro (et.al., 2025) și precizările privind competența pragmatică și de discurs ale AI formulate de O’Grady (2023). Demersul vizează și stabilirea unei corespondențe între reprezentările lingvistice, elementele de stil, considerate specifice pentru un autor, și procesul de generare de conținut. Analiza corpusului, generat de AI, va fi realizată prin apelul la studii de orientare stilistică. Se vor utiliza și studii literare privind trăsăturile definitorii ale unor autori, cu scopul de a stabili gradul de similitudine între stilul acestora și conținutul AI. De asemenea, sub influența studiilor de teorie a literaturii, dar și din sfera studiilor culturale, lucrarea propune și o incursiune în modalitatea de transpunere a conceptului de autor în studiile de caz analizate.

Dinu Camelia – *Când algoritmi preiau controlul: distopia digitală în iPhuck 10 de Viktor Pelevin*

Lucrarea își propune să analizeze romanul scriitorului rus Viktor Pelevin, *iPhuck 10* (2017), care nu doar ilustrează o distopie tehnologică, ci și propune o reconfigurare a identității umane prin intermediul inteligenței artificiale, sugerând că supravegherea și controlul social pot conduce la o nouă formă de conștiință colectivă. Problematika romanului (transformările sociale și culturale determinate de tehnologie și inteligența artificială, satirizarea societății contemporane, critica socială și politică) se subsumează viziunii mai largi a distopiei, abordând dezumanizarea prin tehnologie, reglementarea și monitorizarea, erodarea identității, simulacrele și realitatea.

Dobrescu Caius – Mimesis *contra* mimesis: meditație despre limitele inteligenței artificiale

Raportul dintre inteligența naturală și cea artificială este definit (sau definibil) prin conceptul clasic de *mimesis*. Întreaga revoluție cibernetică pleacă de la premisa replicării artificiale a proceselor neurale, biologic definite. Această linie de argumentație redefineste *mimesis*-ul, transferându-l dintr-un raport al minții cu realitatea, într-un raport între minți. Mai departe, propun o înțelegere a mimemsis-ului ca raport nu între minți, ci între părți ale minții, între planurile aparatului nostru cognitiv (e.g. inteliecție și afectivitate, abstracție și simbolizare). Această formă de replicare internă (pe care o regăsim exemplificată cu osebire în literatură și arte) este de natură să ofere un argument pentru limita absolută a celeilalte replicări - a inteligenței prin inteligența artificială.

Dimitriu Maria-Corina – Schiță de fenomenologia ascultării radiofonice în România interbelică. Confesiuni ale literaților

Apariția radioului public în România în 1928 aduce cu sine nu doar posibilitatea de a ajunge la noi conținuturi informaționale și culturale, unele dintre ele greu accesibile în altă formă, ci și o adaptare a practicilor de ascultare la noul suport tehnic, în contextul strânsei legături dintre mesaj și mediul prin care acesta este livrat. Înainte ca unii dintre ei să devină protagoniști ai rostirii radiofonice, scriitorii epocii se regăsesc cu toții în postura de ascultători ai emisiunilor transmise. Jurnalele, scrisorile și articolele lor de presă conțin mărturii importante despre modul în care intelectualul român din perioada interbelică se raportează la noua tehnologie și la schimbările pe care ea le angajează.

În acest sens, lucrarea de față își propune să exploreze ce ascultau și cum ascultau scriitorii români în primele decenii de radiofonie românească, pornind de la jurnalele, corespondența și publicistica lui Mihail Sebastian și Anton Holban. Vom delimita o serie de practici de ascultare specifice (inter)mediului radiofonic, vom sublinia diferențele dintre ascultarea în sală și ascultarea la radio a unor conținuturi de actualitate, culturale și muzicale, și de asemenea, între regimul public și regimul privat al ascultării.

Ene Mihai – Inteligența artificială și noile scenarii distopice

Încă de la primele distopii, născute în miezul modernității, una dintre temele centrale a fost cea tehnologică. Teamă că progresul accelerat al diverselor inovații tehnologice poate scăpa de sub control, de la crearea unor mașinării monstruoase până la intervențiile genetice, eugenia fiind una dintre ideile care populau nu doar mentalul unor extremiști ideologici, ci și al unor oameni de știință care aspirau la individul perfect, a condus la articularea unor scenarii variate, dând frâu liber imaginației distopice. Avându-l strămoș pe Frankenstein și o ancoră solidă în The Brave New World, acest univers s-a îndreptat, mai ales în epoca postbelică, spre roboți inteligenți, androizi capabili să amenințe specia umană și să o înlocuiască, devenind autonomi și revoltându-se, căpătând voință de putere, precum creatorii lor.

Odată cu dezvoltarea cercetărilor privind inteligența artificială, scenariile se diversifică din nou și devin mai complexe, apărând mai multe temeri legate de evoluția și finalitatea acesteia. Atât în literatură, cât și în cinematografie, numărul acestor distopii este într-o creștere continuă, ca și cele politice, dovedind creșterea alarmantă a angoaselor sociale legate de cele două domenii pe care realitatea ni le oferă și pe care instituțiile abilitate par a le controla cu greu sau deloc.

În lucrarea de față îmi propun să analizez unele dintre cele mai importante scenarii distopice care pornesc de la neliniștile generate de inteligența artificială și cum rețesează aceasta imagină distopică contemporană.

Fătu-Tutoveanu Andrada – *De la robotnik la roboți și avatari digitali. Supraoameni și postumanism de la literatura SF a Războiului Rece la metaversul contemporan*

Literatura universală a fost traversată de la primele sale opere atât de figuri supraumane, daimonice ori avatari, simulacre corporale, precum și de universuri paralele sau alternative, compensatorii, spații de conjuncție între lumi. Cu atât mai mult în perioada Cursei spațiale din perioada Războiului Rece, când cucerirea spațiului sau aterizarea pe Lună au devenit tangibile, aceste universuri alternative și, în conexiune cu ele, aceste figuri supraumane, avansate au devenit *topoi* literari. În literatura SF sovietică modelul suprauman sau postuman se întâlnește cu proiecția Omului Nou, *Homo Sovieticus*, dotat cu trăsături fizice avansate și abilități stahanoviste, aducând totuși, prin lipsa de autonomie politică ori intelectuală, cu variantele robotizate ale tehnologiei contemporane. Lucrarea de față este interesată de evoluția structurală a acestei tipologii literare între eul robotizat în contextul mai sus amintit și avatarii digitali ai metaversului contemporan, cu eurile virtuale din hiperrealitatea digitală și, în special, de cheștiunea memoriei prezervate în aceste cadre tehnologizate, postumane, devenite potențiale paradisuri artificiale tehnologizate.

Firică Ștefan – *Transumanism și feelosofie. Întoarcerea afectului în proza lui Viktor Pelevin și Vladimir Sorokin*

Departate de optimismul biotehnologic al lui Ray Kurzweil, proza lui Viktor Pelevin și Vladimir Sorokin – reactualizând o tradiție locală centenară a distopiei și a genului black fantasy – se apropie de viziunea alarmană a unui Nick Bostrom, într-un spirit fin acordat cu „structura sentimentului” din anii 2020, cu alte cuvinte, de după startul pandemiei și invazia din Ucraina. În ficțiuni futuriste sumbre, dacă nu post-apocaliptice, inovațiile transumaniste sunt capturate de regimuri autoritariste pentru consolidarea puterii, manipularea populațiilor și exterminarea disidenței, într-un ecosistem din care au fost evacuate vechile repere morale. Rămâne, în conștiința hibridă a unor cyborgi-personaje, o pulsione nostalgic-traumatică, emoțional-culturală, care ar putea fi corelată cu „turnura afectivă” specifică imaginarului metamodern.

Groza (Grigoriu) Anamaria – *Construcții social-identitare în context transuman în romanul Mesi@ de Andrei Codrescu*

Romanul *Mesi@* de Andrei Codrescu explorează teme complexe legate de identitate, tehnologie și transumanism. În articolul meu voi analiza două aspecte importante referitoare la acest roman: pe de o parte voi analiza construirea identității în context transuman (urmărind fragmentarea identității personajelor, precum și influența tehnologiei asupra relațiilor sociale), iar pe de altă parte voi urmări aspectele sociale surprinse în roman în context transuman (punând accent pe cultura consumului, alienarea și conectivitatea și etica transumanismului).

Ilian Ilinca – *I.A. = imaginarii apocaliptice (în literatura de limbă spaniolă actuală)*

Mă voi referi la autori precum Jorge Carrión, Benjamín Labatut, Martín Caparrós, figuri poate mai puțin cunoscute în România, dar care consider că merită atenția noastră în contextul tematicii propuse și dincolo de ea.

Ionescu Mădălina – *De la mythos la logos și... înapoi. Oedip și criza umanismului*

Sophocles' tragedies famously portray Oedipus' humanistic qualities. Oedipus embodies a human-centered world, showcasing remarkable wisdom in solving the Sphinx's riddle and unwavering loyalty to Thebes. Posthumanism's current state fundamentally questions the

Western humanist tradition, demanding a renewed look at the human values presented in the Oedipus myth. In this article, I assess the Oedipal figure's significance in representing the modern human subject's crisis within a context of simulacra and post-truth.

Lăcătuș Adrian – *Regresia tehnologică ca mișcare a personajului în literatura modernă și contemporană (Kafka, Beckett, Sebald, Krasznahorkai)*

În conferința sa din 1959, Cele două culturi, în care analizează ruptura dintre cultura științifică și cea umanistă, C. P. Snow afirma ca intelectualii, în special literații, sunt în mod natural luddiți. Dincolo de această observație generală care poate descrie într-o măsură semnificativă situația, există și o literatură ideosincritică ai cărei protagoniști practică o regresie tehnologică (dar și socială) deliberată, ca opțiune negativă de recuperare a unei forme de viață autonome, chiar dacă într-o condiție precară și marginală. Nu e vorba de o respingere romantică sau conservatoare a tehnologiei, ci de o renunțare la ea după consumarea unui stadiu în care aceasta a făcut parte din viața cotidiană. Voi încerca să formulez câteva din sensurile acestei critici implicite a tehnologiei.

Jebelean Elena – *Surse ale ambiguității în Klara și Soarele, de Kazuo Ishiguro*

Când a gândi magic pare a fi singura cale de a găsi soluții unei probleme de viață și de moarte, singura capabilă să suprapună rațiunea și credința rămâne Klara, prietena artificială (PAR) a unei fete aflate în etapa deciziilor cruciale. Analizate subiectiv, din perspectiva Klarei, situațiile pe care ea le percepe simplu, tocmai pentru a-și construi strategii de rezolvare, sunt de o straniețate suprinzătoare, de o complexitate dezarmantă. De aici, ambiguități ce reflectă tragismul unei omeniri aflate în impas.

Lazăr Zăvăleanu Laura – *Între logos și mythos: credința și fapta. Umanism isihast și Renaștere românească.*

Printre primii care au încercat să identifice, la început de secol XX, obiectivele istoriei culturale, Johan Huizinga afirmă că miza principală a cercetărilor în domeniu ar trebui să se concentreze pe *pattern*-urile culturale și invocă drept martori și surse literatura și operele de artă ale epocii. Un secol mai târziu, revenind spre *Kulturgeschichte* a școlii germane, Peter Brooke adaugă rolul povestirii de sine și al narațiunii fondatoare despre propria comunitate și întrebarea despre cum „aceste « narațiuni culturale » aduc importante elemente de înțelegere a lumii în care sunt povestite”.

La confluența dintre paradigme, când mentalitatea Evului Mediu românesc aulic asimilează deja elemente ale Renașterii, voievodul Neagoe Basarab este unul dintre modelele ideale privilegiate reunind exemplar cele trei coordonate – *literatura, arta, narațiunea culturală*. Este în același timp rege-scriitor, autor al unei cărți de morală, religie și politică adresată fiului său succesor la tron, cititor avid și mecena ce susține tipărirea primelor cărți în spațiul românesc, ctitor – fără egal în timpul său – de biserici și mănăstiri, și subiect al unor povestiri istorice și legendare.

Focalizând aceste elemente, lucrarea de față va analiza cum, pornind de la reperul spiritual al *isihasmului* (ce investește cu un rol particular raportul creator dintre *știință, cuvânt și faptă*), Neagoe Basarab instituie un program de *politică culturală creștină* devenită, pe filiera Renașterii paleologe grefate cu influențele celei occidentale, modelul Renașterii românești. Se propune, astfel, tipologia umanistă autohtonă, unde rațiunea trebuie dublată de afect și imaginație, iar realitatea imediată de mit, pentru că doar narațiunea legendară, unică și exemplară, legitimează în contemporaneitate și asigură perpetuarea poveștii pentru posteritate.

Milică Iulia Andreea – *Hybris sau salvare? Pericolele și atracțiile biotehnologiei în Fiica lui Rappaccini de N. Hawthorne și Să nu mă părăsești de Kazuo Ishiguro*

Cele două opere literare analizate sunt separate de mai bine de un secol și jumătate, o perioadă în care umanitatea a cunoscut nu doar o dezvoltare spectaculoasă a științei și tehnologiei, ci și o diversificare a încercărilor de definire a umanității. La prima vedere, această distanță temporală generează diferențe semnificative: pentru Hawthorne, omul care aspiră să-i uzurpe locul Creatorului este condamnat, iar creația sa este percepută drept monstruoasă, conducând inevitabil la un deznodământ tragic. În lumea distopică înfățișată de Ishiguro, pe de altă parte, biotehnologia este integrată în cotidian, iar clonarea în scopul prelevării de organe apare ca o soluție funcțională pentru extinderea duratei vieții umane. Totuși, o analiză mai atentă relevă că această distanță temporală nu implică o schimbare radicală de mentalitate, ci, mai curând, o aprofundare a unor preocupări persistente traduse în posibile întrebări: care sunt limitele acceptabile ale tehnologiei? Există un punct dincolo de care progresul devine problematic din punct de vedere etic, indiferent de atractivitatea rezultatelor? Cum se redefineste umanitatea în contextul creațiilor artificiale ale științei moderne? Și, mai ales, ce statut ontologic și moral are o ființă „fabricată” prin mijloace tehnologice? Astfel, cele două texte se intersectează, în moduri diferite, în jurul unei teme comune – definirea omului – și demonstrează că distincțiile rigide, granițele și categoriile fixe devin tot mai nesigure și problematice într-o epocă a progresului științific accelerat.

Mironescu Doris și Mironescu Andreea – *De la umanismul universalist la postumanism. Politici și poetici postapocaliptice în proza contemporană*

În această lucrare ne preocupă critica postumanistă a implicațiilor politice ale umanismului tradițional (masculinism, homosocialitate, eurocentrism, antropocentrism) așa cum este ea construită, cu mijloacele ficțiunii, în proza românească de după 2000. În special ne interesează reprezentările distopice ale unui spațiu postapocaliptic în proza lui Ștefan Manasia (*Cronovizorul*, 2020), Radu Vancu (*Paradis*, 2025) și în antologia feministă *Lumile noastre posibile* (ed. Carolina Vozian, 2019). Recursul la distopie, science-fiction sau ficțiunea speculativă reprezintă pentru scriitorii români o modalitate de recalibrare imaginativă a propriilor exigențe etice postumaniste, dar și un mijloc de inserție canonică a unor teme și autori marginali.

Moarcăș Georgeta – *ChatGPT și starea de minorat*

Pomind de la recenta dezvoltare pe care a luat-o folosirea Large Language Models în mediul universitar, comunicarea de față meditează pe marginea câtorva întrebări legate de semnificațiile acestei delegări parțiale sau totale a creativității, reflectată mai ales în problema autorității și a autorului, a experienței personale, a autenticității și mai presus de toate a stilului, esențial în domeniul umanist. Interfața dialogică a LLM se prezintă drept un „partener de brainstorming” sau instrument de cunoaștere dar prin atractivitate, falsă autoritate și comoditatea folosirii, generează o recădere în starea de minorat kantiană.

Moroșan Raul – *Timpul catastrofic în proza scurtă a lui J.G. Ballard*

Majoritatea ficțiunilor distopice operează pe fundalul descrierii unui spațiu fizic sau a unei sugestii imagistice prin care se delimitează în mare măsură ceea ce putem numi utopie sau distopie. În această prezentare aș dori să ofer un nou registru al unei distopii caracterizată de

aspectul pe care îl are temporalitatea în proza scurtă a lui Ballard, în lucrări precum *The Voices of Time* și *Escapement*. Sugestia mea este aceea că distopia lui Ballard este una determinată de aspectul catastrofic al timpului ca repetiție și concentrație, oferind astfel o reprezentare a unei catastrofe fără eveniment.

Nistor Constantin-Ciprian – *O formă ficțiune programată: Negustorul începuturilor de roman, de Matei Vișniec*

Lucrarea încearcă să răspundă la una dintre întrebările lansate în argument: *Ce rol joacă narațiunile – literare, filosofice și speculative – în modelarea viziunii noastre colective asupra viitorului?*, pornind de la „Negustorul de începuturi de roman”, de Matei Vișniec. Această formă speculativă de metaficțiune anticipează, în mod surprinzător, impactul produs de noile tehnologii digitale care au transformat și vor continua să transforme ficțiunea într-o dimensiune emergentă, ale cărei granițe voi fi retrasate în funcție de disponibilitatea cititorului. Narațiunea depinde astfel de efectul de „primus movens” pe care „începutul de roman” îl exercită sau îl produce la nivelul conștiinței „omului contemporan, devenit un mutant genetic al societății de consum.”

Oancea Maria Ioana – *Frankenstein sau Pygmalion? Omul în fața Inteligenței Artificiale*

Lucrarea abordează rolul imaginarului literar în felul în care e privită Inteligența Artificială: amprenta ficțiunii speculative și motivul creației care se revoltă împotriva creatorului – figura lui Lucifer. Ipoteza noastră este că Inteligența Artificială, prezentă deopotrivă în utopie și în distopie, e percepută ca amenințare abia atunci când pune în discuție condiția umană. Vom analiza granița uman – non-uman și relația creator – creație în literatură, apelând la teoriile postumanismului, la cele despre utopie și distopie și la răspunsul AI, pentru a afla care sunt trăsăturile specific umane care fac robotul să apară ca o amenințare și ce redefiniri ale specificului uman generează interacțiunea cu AI.

Pașparugă Lavinia-Alexandra – *Credința în știință: un du-te-vino al mileniului X*

În seria Dune a lui Frank Herbert, începută în 1965, acțiunea are loc într-un viitor feudal în care uzul tehnologiei și, în special, al calculatoarelor inteligente este limitat, iar oamenii au revenit la credințe populare. Mirodenia care facilitează transportul intergalactic îmbunătățește totodată performanțele umane, astfel încât, în locul unui postumanism robotizat, mileniul X vedește un transumanism supranatural. În această lucrare vom urmări felul în care universul din Dune expune dependența omenirii de religie în raport cu evenimentul cruciadei împotriva calculatoarelor, denumit jihad butlerian, precum și perechea dinamică și codependentă tehnologie–credință.

Patraș Antonio – *Un testament literar: conferințele radiofonice ale lui Gala Galaction*

Fiind, în marea lor majoritate, adaptări ale unor scrieri literare mai vechi, conferințele radiofonice ale lui Gala Galaction reflectă o reevaluare critică a propriei opere, dintr-o perspectivă etică și pedagogică, având în centru scenariul inițiativ al convertirii. În contaminarea registrului literar cu cel teologic nu trebuie să vedem așadar o carență estetică, după cum s-a spus, ci o tentativă legitimă de a îmbogăți esteticul cu o binevenită componentă spirituală, în acord cu dezideratele existențialiste clamate patetic de generația lui Mircea Eliade sau de scriitorii de autentică vocație religioasă de la „Gândirea”. Descoperind creștinismul mai întâi ca

experiență estetică, la cenaclul lui Macedonski, prin frecventarea poezilor simbolști și a decadentilor (întâlnirea cu Joséphin Péladan e consemnată în jurnal ca experiență revelatoare), Galaction își va păstra nealterată personalitatea de scriitor și în dificila misiune de traducere a textelor sacre, dar și în postura de vorbitor la radio, la amvon sau la Academie, într-o manieră care-l apropie (exceptând compromisul politic) de N. Steinhardt. Pomind de la atari constatări, vom încerca să deslușim „muzica de fond” a conferințelor lui Galaction, configurate estetic după principiile simbolismului – cu precizarea că, dincolo de sugestie și muzicalitate, cuvintele instituie aici un univers fascinant de spiritualitate ancorat în tradițiile autohtone, menit a deschide mintea și sufletul ascultătorilor receptivi și de bună-credință. (Unui sceptic înverdat precum Călinescu timbrul vocii prelatului-scriitor i s-a părut onctuos, iar literatura acestuia, în pofida unor gingășii preraphaelite, fadă.) Mai precis, miza prezentului demers analitic e de a redescoperi personalitatea lui Galaction în lumina unei vii receptivități față de nou, care l-a făcut să frecventeze cu entuziasm radioul, dar și să se revizuiască și să-și modeleze convingerile, acomodându-le cu dramaticele schimbări sociale petrecute de-a lungul primei jumătăți a veacului trecut.

Patraș Roxana – Conferințe cu vorbe, sunete și zgomote: Petru Comarnescu, regizor radio al unor prezentări muzicale

Petru Comarnescu (1905-1970) a fost unul dintre fondatorii Asociației „Criterion”, o mișcare culturală care, deși de scurtă durată (1932-1934), a reușit să marcheze perioada interbelică românească, în primul rând prin includerea unor personalități ale fostei „Generații tinere” sau „Generației 1927” (Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu, Constantin Noica) și, în al doilea rând, prin propunerea, în dialog cu influențele catalizatoare și modelatoare ale culturilor germană și franceză (Blaga 1936), a unui al treilea model inspirat de „Lumea Nouă”: *Homo Americanus* (1933), *Zgîrie norii New York-ului* (1933) și *America văzută de un tânăr de azi* (1934) până la *America. Lume nouă, viață nouă* (1947). Teza principală a lucrării mele este că acest al treilea model a fost prezentat publicului român nu numai ca un conținut ideologic potențial disruptiv (libertate, diversitate rasială și sexuală, oameni care s-au realizat singuri, cetățenie, muncă, educație etc.) într-o Europă deja vizitată de extremism, ci și ca o tehnologie nouă și revoluționară de difuzare, ale cărei practici fuseseră inspirate și de „nebunia radiofonică” americană care datează de la începutul anilor 1920. Radioul românesc, fondat în noiembrie 1928, l-a găzduit pe tânărul Petru Comarnescu – proaspăt conectat la civilizația americană, unde își susținuse doctoratul cu o teză intitulată *Natura frumuseții și relația ei cu binele* – cu 16 conferințe academice, susținute pe parcursul unui deceniu (1929-1939), cu 3 conferințe suplimentare în 1944 și alte 10 în 1945. Ultimele conferințe ne-au atras în special atenția, deoarece sunt experimente îndrăznețe de a îmbogăți formatul conferinței radio – rostită „în întunec” și având doar o vagă idee despre reacțiile publicului (Nicolae Iorga) – cu un fundal sonor și zgomotos, menit să aprindă patosul elocvenței, inevitabil pierdut din pricina obligativității lecturii, a controlului pre-conferință și apoi a cenzurii.

Pavăl Ioana-Alexandra – Iluzia charismatică și relieful psihografic al privitorului din social media

În fața producțiilor artistice prezente în social media, fie că vorbim despre prelucrări ale unor opere de artă consacrate, despre imagini generate de IA sau abordări într-o manieră critică ale unor tablouri celebre, suntem mai mult ca oricând seduși de mesajul livrat. Mergând pe urmele lui Pierre Bourdieu, lucrarea își propune să analizeze condițiile realizării unei „împliniri fericite”

dintre *habitus* și lumea privitorului, făcând apel la imagini prezente pe rețelele de socializare relevante.

Petroșel Daniela – Utopie transumanistă și parabolă politică în proza lui Sergiu Fărcășan

Lucrarea propune o reinterpretare a prozei lui Sergiu Fărcășan, mai precis, a romanelor *Atacul cesiumiștilor* și *Vă caută un Taur*, precum și a volumului de povestiri *Mașina de rupt prietenii*, evidențiind ambiguitatea scenariilor science-fiction, care simultan legitimează și subminează o ideologie politică totalitară. Problematika transumanistă, ilustrată de confruntarea umanului cu sistemele inteligenței artificiale, relația materie-informație, protezarea corpului uman, statul conștiinței sau cyborgizarea narațiunii, servește atât propagandei optimismului tehnologic, cât și unor interogații grave, dezvoltate în cheie politică și profund umanistă.

Popa Catrinel – Arta uitării. Despre memorie, imaginație și emoție în era postumanismului

Lucrarea își propune să analizeze implicațiile pe care evoluția continuă a tehnologiei le are asupra raporturilor subiectului uman cu temporalitatea. În ce mod se redimensionează, în noul context, categorii precum imaginația, memoria sau emoția? În ce măsură reconfigurările recente reprezintă un test pentru o suită de valori socotite pentru multă vreme ca definitorii pentru specia noastră? Cum funcționează memoria atunci când reușește să se elibereze de linearitatea cronologică și de forța gravitațională logocentrică? Acestea sunt doar câteva dintre întrebările asupra cărora vom încerca să reflectăm pornind de la două studii de caz: romanul *Solaris* al lui Stanisław Lem (demult un clasic al literaturii *Science Fiction*) și recent premiul *Orbital* al Samanthei Harvey (2023). Ambele reprezentări ficționale amintite pot fi interpretate ca stranii parabole ale condiției umane în context non-uman, oferind implicit puncte de plecare interesante pentru o reflecție asupra temporalității în era postumanismului, când subiectul uman poate fi (re)definit - după formula lui Michael Rothberg - ca entitate dotată cu o memorie multidirecțională, foarte asemănătoare, în fond, cu uitarea.

Popescu Alice – Several Considerations on Technology, Irrationality, and Literature

While the Marcusean term of technological rationality needs no introduction, the present paper aims to explore the relation between technology and irrationality through the lens of literature, with a special focus on the industrial novel, the socialist realist literary production, and dystopian fiction. The approach stems from the theories advanced by philosophers of technology such as Lewis Mumford and Jacques Ellul as well as by some of the Frankfurt School members.

Popescu Martina-Maria – Estetica artificialului în Fortăreața digitală de Dan Brown

Pornind de la cartea lui Dan Brown, *Fortăreața digitală*, lucrarea își propune să analizeze modul în care digitalul se reflectă în literatură, creând distopii *high-tech*. Simulacrul creat cu ajutorul inteligenței artificiale este în cartea lui Brown reprezentat de o lume rotativă, mașină de spart coduri universală, TRANSLTR. Aceasta reprezintă un microunivers cibernetic care, odată atacat de un cod impenetrabil, autogenerativ, începe să macine în gol. Intenția tezei mele este să aducă în lumină nu numai felul în care funcționează distopia virtuală, ci și felul în care artificialul, introdus de George Orwell în mentalitatea colectivă cu mult înainte de profețiile digitale, lucrează asupra psihicului uman, provocând miraje și blocaje de factură cognitivă și afectivă deopotrivă. Astfel, voi observa cum se prefigurează în contemporaneitate, cu ajutorul esteticii postmoderne, posibilitatea lumilor multiple, a spațiilor eterice, a paradoxurilor cuantificabile matematice și a distopiilor virtuale, în ultimă instanță, folosindu-mă în egală măsură de principiile psihologiei literaturii și de ultimele teorii ale ascensiunii internetului.

Popescu Simona – *Literatura și noua entitate – A.I. (sau I.A.)*

Fie că vrem, fie că nu, Inteligența Artificială face parte deja din viața noastră. Fenomenul e abia la început. În alte arte – cele vizuale, muzică – “entitatea” (colectivă) începe să creeze interesant (și neliniștitor pentru artiști). Nu încă în materie de literatură. Informația bazată pe cuvinte e mai greu de asimilat/asamblat/mimat/ formatat. A.I. a devenit, în schimb, inspirație pentru cărți de literatură. Dau acum doar două exemple: în proză, Ian McEwan cu al său roman *Mașinării ca mine*, iar în materie de poezie, volumul Ruxandrei Cesereanu, *Sophia România*. Există deja varii „colaborări” cu ChatGPT. “Artistice și neartistice”, cum ar spune Urmuz. Sînt la îndemîna oricui – de la studenți care apelează nonșalant și fără simț etic la serviciile A.I., la varii autori care deja se folosesc de “AI-powered writing assistants”. Nu știm cum va arăta viitorul – care deja a început! Să cităm versul bacovian, de o intensă ambiguitate: “Iar ce va fi în viitor/ Deocamdată e sublim”. Pomind de aici, cercetarea – de toate felurile – rămîne deschisă și incitantă.

Pralea Cristian – *Web 2.0: Eșecul unei metanarațiuni*

Voi porni de la observația lui Daniel Bell, din vizionarul sau eseu din 1979 „Welcome to the Post-Industrial Society”, cum că în societatea postindustrială va trebui să învățăm cum să trăim unul cu celălalt în condițiile unei interacțiuni interpersonale intensificate și a lărgirii fără precedent a lumii fiecăruia. Folosindu-mă de câteva observații Baudrillardiene, voi interpreta istoria ultimului deceniu de utilizare a internetului, descriind monumentalul eșec al ceea ce numim *Web 2.0*, sau *Web social*.

Puică Gina – *Contestări ale tehnocrației în scrierile câtorva autori români din exil*

Mulți dintre scriitorii români exilați după 1945 și-au manifestat în varii forme scepticismul față de progresul tehnologic și tehnocrație. Scrierile acestora denunță direct dezastrul tehnocratic (Constantin Virgil Gheorghiu) sau pregătesc terenul pentru un atare demers prin critica lor la adresa Istoriei și citirea neliniștită a semnelor timpului. În comunicarea mea, pe lângă o analiză a romanului *Ora 25* de Constantin Virgil Gheorghiu, mă voi mai referi la texte ale lui Cioran, Theodor Cazaban, Virgil Tănase.

Romanescu Anca Raluca – *Interacțiunea dintre folclor și transumanism prin prisma basmelor populare* Kate Crackernuts și El cocinero del rey

Articolul meu își propune să aducă în atenție rolul basmelor populare și viziunea propusă de acestea ca răspuns la filosofia transumanistă. Dat fiind că tema este una foarte amplă, mă voi referi la subiectul propus prin prisma textelor “Kate Crackernuts” și “El cocinero del rey”. Ambele sunt basme populare, care dau mărturie asupra problematicii vieții și a morții.

Ronciș Violeta-Cristina – *O coroană de spini*

Îngerului istoriei lui Klee/Benjamin, trecutul crescând într-un morman de dezastre îi va apărea sub alt regim al urgenței în era virtualului. Aici, simultaneitatea simulacrului și a adevărului orb supune orice *Jetztzeit* unei mișcări centrifuge care aruncă timpul „plin” în afara istoriei, spectralitatea virtuală rămânând o eternă reiterare a hamletianului *the time is out of joint*. Urgența? Subiectul experienței devine subiect al experienței-zero: de nereținut memorial decât în băncile de date și, interior, într-o enigmatică melancolie.

Soare Oana – *Tinerete fără de tinerete și condiția omului postistoric în proza lui Mircea Eliade*

În comunicarea noastră, ne propunem ca, pornind de la o serie de proze ale lui Mircea Eliade (*Les trois Grâces*, *Tinerete fără de tinerete*, *Dayan*, *La umbra unui crin*), să inventariem diferite ipostaze ale umanului ca eventuale ipoteze despre existența omului postistoric. Trăind sub spectrul unei Apocalipse iminente (de regulă ca urmare a unei catastrofe nucleare), personajele din aceste proze (din care nu lipsesc o serie de intruziuni de tip SF) imaginează diferite soluții pentru această mutație radicală a speciei umane. Ea fie infirmă ideea unei eterne reîntoarceri (ecuația perfectă a lui Dayan, teologia și demonologia electricității în *Tinerete fără de tinerete*), fie o confirmă (vindecarea maladiei cancerului, boală înțeleasă ca răstălmăcire insidioasă a păcatului original și ca invers al regenerării și al tinereții veșnice în *Les trois Grâces*).

Spiridon Vasile – *Despre inteligența naturală a unor personaje din romanul românesc*

Nu știm cum va arăta literatura viitorului influențată de inteligența artificială, dar este cert că, până în perioada actuală, a apariției inteligenței artificiale, personajele din romanul românesc (asemenea acelor din alte literaturi, de altfel) află informații prin mijloace convenționale specifice epocii în care trăiesc, a cadrului narativ în care evoluează și a relațiilor sociale îndătinate. În lucrarea de față îmi propun să ilustrez faptul că, în cele mai multe dintre cazuri, personajele obțin informațiile de care au nevoie din discuții directe sau din auzite, zvonul și bârfa fiind canalul principal de informații conectat la „Radio șanț”. Unele personaje din mediul rural sunt atente la detaliile din jur, la semnele naturii, la comportamente umane sau animale pentru a deduce ce (li) se întâmplă. Le sunt de mare ajutor și informațiile venite din surse supranaturale sau mistice. Personajele care trăiesc în mediul urban obțin informațiile dorite din mass-media (atât cât se poate, în funcție de nivelul de performanță la care s-a ajuns) și din cărți de specialitate. Sigur că în ecuația cu mai multe necunoscute a celor ce trebuie aflate intră de asemenea dezinformarea, diversiunea, colportarea și prezența martorilor.

Stroe Luana – *Peisajul sonor românesc în primul deceniu de radiofonie*

Lucrarea propune o reconstituire a *soundscape*-ului din spațiul românesc în primul deceniu de radiofonie (1928-1938), utilizând surse scrise (presă, jurnale, literatură) drept medii de captare indirectă a unei realități sonore. Teoriile emergente în *sound studies* privind configurarea unor „peisaje sonore” din trecut sunt aplicate ca formă de cartografiere simbolică a mediului sonor perceput, în absența unui corpus audio extins. Pe această cale se vor reliefa schimbări fundamentale pe care apariția radioului (adică a sunetului mediat tehnologic) le-a provocat.

Ștefan (Constantinovici) Ana-Maria – *Cyborgs Write Back!: postumanismul – sau disoluția subiectului uman și moartea autorului – în romanele lui Nnedi Okorafor (Noor și The Death of the Author)*

Romanele *Noor* (2021) și *The Death of the Author* (2025) ale scriitoarei nigeriano-americane Nnedi Okorafor abordează – în acord cu orientarea generală a literaturii postcoloniale diasporice – problematici compozite complexe, generate de hibridarea unor paradigme cultural-literare majore ale ultimelor decenii: postcolonialism, feminism, futurism, postumanism... Abordarea celor două texte din perspective multiple oferă sugestii pentru o interpretare coerentă a viziunii autoarei asupra naturii subiectului post-uman și a condiției sale de post-*homo narrans*.

Tapodi Susana Monica – *Utopie, distopie, etică și cunoaștere: un clasic al literaturii science-fiction*

Precum se precizează în argumentarul congresului, dezvoltarea continuă a tehnologiei „ridică întrebări fundamentale despre semnificațiile tradiționale ale eticii și progresului, precum și despre modul în care conceptualizăm identitatea umană, structurile sociale și interacțiunile omului cu mediul său.” Consider că această temă este deosebit de relevantă în contextul actual, marcat de crize suprapuse și de o reevaluare profundă a valorilor fundamentale.

Romanul *Solaris* de Stanisław Lem, scris în 1961, și cele două ecranizări ale sale în regia lui Andrei Tarkovsky (1972), respectiv Steven Soderbergh (2002) oscilează între utopie și distopie, oferindu-ne posibilitatea să medităm asupra problemei limitelor, și asupra Hybrisului omului modern. Astronautul din roman la întâlnirea cu non-umanul formulează dilema astfel: „Nu știm ce am putea face cu alte lumi. Ne este îndeajuns aceasta în care trăim, dar, fiindcă începem să ne sufocăm în ea, vrem să descoperim în alte părți propria noastră imagine idealizată; întruchipările ei le căutăm uneori în civilizații mai evolute decât a noastră, alteori le regăsim în viziunea trecutului nostru primitiv.” Versiunea cinematografică a lui Tarkovsky pune accentul pe latura etică și ontologică, iar ecranizarea lui Soderbergh pe cea psihologică a dramei umanității. Abordarea mea va fi una interdisciplinară, situându-se la intersecția dintre teoria genurilor și teoria adaptării.

Teodorescu Delia Veronica – *The Skeleton in the Closet - The Radical Double: A Transhumanist Reading of The Picture of Dorian Gray by Oscar Wilde and its echoes in Coralie Fargeat's The Substance*

To wish impossible things is at the core of the transhumanist sentiment, to push past the limits of human nature. This sentiment is at the heart of the two works this paper seeks to explore, starting from analyzing the arduous wishes the protagonists make, that can be summed up into one desire: being beautiful and youthful forever. This paper is titled “the skeleton in the closet” because both Wilde’s novel and Fargeat’s movie depict this obsession through a striking use of the motif of the double and through the exploration of the grotesque. This grotesque is the expression of the human fear of aging, and the lengths to which these two (and a half) characters are willing to go are expressions of the transhuman.

Tudurachi Ligia – *Primul lot de înregistrări radiofonice cu voci de scriitori români: 1954-1958*

Ceea ce ne propunem e o analiză de ansamblu a primelor înregistrări radiofonice românești cu voci de scriitori. Fiindcă în epoca istorică de funcționare a postului de Radio București (1928-1944), transmisiile s-au făcut exclusiv în direct, înregistrarea nedevenind posibilă decât odată cu invenția benzii de magnetofon la începutul anilor 50, despre o memorabilitate vocală a scriitorilor români interbelici nu se poate vorbi decât după această dată. Acest lucru înseamnă însă și că primele lecturi (de consacrare) înregistrate se fac pe un fundal totalitar. Interesul nostru – în analiza unui corpus sonor ce îi include pe Bacovia, Arghezi, Blaga, Călinescu (citind poezie) și pe Alice Voinescu (re-citind o conferință pe care o rostise la radio în anii 30) – merge, pe de o parte, spre identificarea modurilor în care intervine constrângerea politică în articularea acestor voci; și, pe de altă parte, spre reconstituirea, în aceste rostiri, a aceluia „mod de folosire” a vocii pe care scriitorii în cauză îl deprinseseră în practica lor radiofonică interbelică. O emoție politică se întâlnește cu matricea a ceea ce Arghezi numise „stil microfonic interbelic” – într-un orizont marcat, în același timp, de „ultima verba”. Căci o bătrânețe e și ea înscrisă în toate aceste voci,

justificând suplimentar aspectul de silabisire pe care îl au în comun toate aceste lecturi ce par că se distanțează de autorii lor, în chiar evenimentul rostirii.

Tușa Ilea Laura – *Mutații ale plasticității tehnologice. Pornind de la reflecțiile lui Achille Mbembe*

Pornind de la reflecțiile contemporane ale gânditorului și analistului politic Achille Mbembe, voi vorbi despre o mutație profundă a corpului planetar, legată de tehnologie și de dimeniunea ei politică, dar și de cea magică și religioasă. Devenită o ultimă „religie universală”, tehnologizarea extremă mizează pe organele artificiale, substituie conținutul cu imaginea și seacă rezervoarele simbolice planetare. Soluția ar fi aceea ca noua vorbire să fie aptă să exprime un viitor metabolic al corpului planetar, caracterizat prin elasticitate. Ceea ce propun în prezentarea mea e un nou limbaj, care ar trebui să fie metamorfotic și expresiv, pe măsura prefacerilor actuale.

Vișan Bogdan – *Post-ficțiunea în era platformelor digitale: frontiere ale narațiunilor populare contemporane*

Cultura postcanonică globală, marcată de proliferarea ficțiunii populare, coincide cu era reproductibilității electronice, în termenii lui Geoffrey Nunberg, și cu ascensiunea capitalismului de platformă. În acest sens, studiul de față examinează, pe de o parte, condițiile neoliberale care au favorizat boom-ul recent al prozei scurte în literatura română contemporană, în cadrul globalizării digitale, și, pe de altă parte, emergența a ceea ce definesc drept „post-ficțiune” – o formă de povestire platformizată, aliniată politicilor streaming-ului și participării algoritmice, dezvoltate pe platforme precum Youtube sau Twitch. Analiza vizează dinamica literarului în ecosistemele digitale, cu accent pe regimul tematic, ideologic și formal al acestor narațiuni hibride, situate la intersecția dintre autoficțiune și auto-writing, literatură și media/entertainment, estetic și civic. În final, susțin că platformele digitale contribuie la redimensionare granițelor ficțiunii populare contemporane și a funcțiilor sale sociale.

Vrânceanu Alexandra – *Metamorfoze ale mitului lui Prometeu în postumanism*

Interpretat mereu diferit de-a lungul secolelor, mitul lui Prometeu reflectă angoasele epocii noastre legate de explozia de tehnologie și de distrugerea planetei. Aș vrea să mă opresc asupra felului în care scriitori și filozofi au folosit acest mit pentru a exprima ideea că omul nu este centrul universului, ba chiar este o amenințare la adresa planetei pe care o locuiește. Nu doar scriitorii, ci și artiștii contemporani au tratat teme postumaniste inspirate din mitul lui Prometeu și aș dori să investighez relația dintre artiști și scriitori în acest context.

Comitet științific

Mircea Martin
Cătălin Constantinescu
Bogdan Crețu
Caius Dobrescu
Oana Fotache
Adrian Lăcătuș
Carmen Mușat
Antonio Patraș
Vasile Spiridon

Comitet executiv

Corin Braga
Claudia Tărnăuceanu
Alin Călin
Sorin Mocanu
Lucia Cifor
Livia Iacob
Oana Soare
Marius Conkan
Maria Barbu